<u>कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) ऐन, २०७१ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक</u>

<u>प्रस्तावना</u> : कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) ऐन, २०७१ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ</u> : (१) यस ऐनको नाम “कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७९" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. <u>कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) ऐन, २०७१ को दफा २ मा संशोधन:</u> कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) ऐन, २०७१ (यस पछि "मूल ऐन" भनिएको) को दफा २ को,-

(१) खण्ड (ख) मा रहेका "सम्झनु पर्छ" भन्ने शब्दहरु पछि "र सो शब्दले सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक, कर्मचारी, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्य र कार्यस्थलमा रहेका प्रशिक्षार्थी समेतलाई जनाउँछ" भन्ने शब्दहरु थपिएका छन्।

(२) खण्ड (ग) को,-

(क) उपखण्ड (१) पछि देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छः-

"**<u>स्पष्टीकरणः</u>** यस उपखण्डको प्रयोजनको लागि "सरकारी निकाय" भन्नाले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका कार्यालय वा निकाय सम्झनु पर्छ।"

(ख) उपखण्ड (४) पछि देहायको उपखण्ड (५) थपिएको छः-

"(५) सामुदायिक विद्यालय।"

३. <u>मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा ४ को उपदफा (१) मा रहेका ",कुनै किसिमको दबाव, प्रभाव वा प्रलोभनमा पारी वा हतोत्साहित गरी" भन्ने शब्दहरुको सट्टा ",कुनै किसीमले" भन्ने शब्दहरु राखिएका छन्।

४. <u>मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) को,-

(१) खण्ड (क) पछि देहायको खण्ड (क१) थपिएको छः-

"(क१) कार्यस्थलमा यौनजन्य दुर्व्यवहार हुन नसक्ने गरी काम गर्न र सेवा दिन सुरक्षित वातावरण सृजना गर्ने,"

प्रारम्भिक मस्यौदा

(२) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छः-

"(ख) यौनजन्य दुर्व्यवहार हुन नदिन कर्मचारीका लागि समय समयमा अभिमुखीकरण तथा सचेतना कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने तथा सेवाग्राहीलाई सजग गराउने,"

(३) खण्ड (ङ) को सट्टा देहायको खण्ड (ङ) राखिएको छः-

"(ङ) कार्यस्थलमा गुनासो पेटिका राख्ने र प्राप्त भएका गुनासोको सुनुवाई गर्ने।"

५. <u>मूल ऐनको दफा ७ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) मा रहेका "प्रमाण सहित" भन्ने शब्दहरु झिकिएका छन्।

६. <u>मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा ८ को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छः-

"(२क) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एकपटक यौनजन्य दुर्व्यवहारमा सजाय पाएको व्यक्तिले पुनः यौनजन्य दुर्व्यवहार गरेमा मिलापत्र गर्न सकिने छैन।"

७. <u>मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा ९ को,-

(१) उपदफा (७) पछि देहायको उपदफा (७क.) थपिएको छः-

"(७क.) यौनजन्य दुर्व्यवहारबाट पीडित कर्मचारी वा सेवाग्राहीलाई मनोविमर्श वा मनोवैज्ञानिक सेवा उपलब्ध गराउनुपर्ने देखिएमा उजुरी सुन्ने अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको सेवा केन्द्रमा त्यस्तो सेवा उपलब्ध गराउन पठाउन सक्नेछ।"

(२) उपदफा (८) को सट्टा देहायको उपदफा (८) राखिएको छः-

"(८) यौनजन्य दुर्व्यवहार गरेको प्रमाणित भएको कुनै कर्मचारीलाई निजको सेवा शर्त सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारबाही गरी व्यवस्थापकले त्यस्तो कर्मचारीलाई सो कार्यालयबाट अन्यत्र कामकाज गर्ने गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।"

(३) उपदफा (८) पछि देहायका उपदफा (९) र (१०) थपिएका छन्:-

"(९) उपदफा (८) बमोजिम विभागीय कारबाही गर्न सम्बन्धित निकाय वा कार्यालयको कर्मचारीको सेवा शर्त सम्बन्धी कानूनमा यौनजन्य दुर्व्यवहार गरेकोमा विभागीय कारबाही हुने व्यवस्था रहेनछ भने त्यस्तो कानूनमा सो व्यवस्था समावेश नभएसम्मका लागि यौनजन्य दुर्व्यवहार गर्ने कर्मचारीलाई दुई वर्षदेखि पाँच वर्षसम्म

बढुवा रोक्का वा दुई देखि पाँच तलब बृद्धि रोक्का हुने गरी यस ऐन बमोजिम विभागीय कारबाही गर्नु पर्नेछ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिम विभागीय कारबाही हुन नसक्ने कुनै कर्मचारी वा व्यवस्थापकले यौन दुर्व्यवहार गरेको प्रमाणित भएमा निजलाई सो पदबाट मुक्त गर्ने आधार मानी सम्बन्धित निकायले कारबाही गर्नु पर्नेछ।"

८. <u>मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा १२ को उपदफा (३) पछि देहायको उपदफा (३क) थपिएको छः-

"(३क) कसैले दफा १७क. विपरीत काम गरेमा छ महिनासम्म कैद वा पचास हजार रुपैयासम्म जरिवाना हुनेछ ।"

९. <u>मूल ऐनमा दफा १७क. थपः</u> मूल ऐनको दफा १७ पछि देहायको दफा १७क. थपिएको छः-

"१७क. <u>गोप्य रहनेः</u> (१) दफा ६ बमोजिमको गुनासो र दफा ७ बमोजिमको उजुरीको विषयवस्तु, पीडित, प्रतिवादी र साक्षीको पहिचान, मिलापत्र, व्यवस्थापक र उजुरी सुन्ने अधिकारीले यस ऐन बमोजिम गरेको सुनुवाई वा कारबाही गोप्य हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ६ बमोजिमको गुनासो, दफा ७ बमोजिम पर्न आएको उजुरी, पिडीतको संख्या र उजुरीको कारवाहीको अवस्थाका सम्बन्धमा जानकारी दिन सकिनेछ।"

१०. <u>मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधनः</u> मूल ऐनको दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छः-

"२२. <u>नियम बनाउने अधिकारः</u> (१) यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियमहरु बनाउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी देहायका विषयमा नियमहरु बनाउन सकिनेछः-

(क) गुनासो सुनुवाई सम्बन्धी,
(ख) उजुरीकर्ताको संरक्षण सम्बन्धी,
(ग) मिलापत्र सम्बन्धी,
(घ) निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी,
(ङ) उजुरीको ढाँचा तोक्ने सम्बन्धी,
(च) यौनजन्य दुर्व्यवहार सम्बन्धी अन्य विषय ।"

प्रारम्भिक मस्यौदा